

BIJLAGE 3 : RAPPORT, INVENTARISATIE, VTA EN WAARDERING VAN HET BOMENBESTAND AAN HET BRUULPARK IN RONSE

RAPPORT INVENTARISATIE, VTA EN WAARDERING VAN HET BOMENBESTAND AAN HET BRUULPARK IN RONSE

Opdrachtgever:

Gemeente Ronse

Contactpersoon:

Thomas Janssens

thomas@GRASland.be

Uitvoering studiewerk:

Kjel Dupon (gecertificeerd European Tree Worker / gecertificeerd European Tree Technician)

info@spectrumboombeheer.be

0495/18.49.05

BTW: BE0630.724.286

Datum onderzoek:

18 september 2019

Datum rapport:

25/08/2020

Versie:

3

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT INVENTARISATIE, VTA EN WAARDERING VAN HET BOMENBESTAND AAN HET BRUULPARK IN RONSE.....	I
1 SAMENVATTING.....	3
2 METHODE	4
2.1 VISUELE BOOMBEOORDELING VOLGENS VTA-METHODIEK	4
3 ONDERZOEK.....	6
3.1 LOCATIE.....	6
3.2 RESULTATEN ALGEMEEN	6
3.2.1 <i>Conditie</i>	6
3.2.2 <i>Toekomstperspectief paardenkastanjes</i>	7
3.2.3 <i>Risicoklassen</i>	8
3.2.4 <i>Maatregelen</i>	9
3.3 PROBLEMATIEKEN UITGELICHT.....	11
3.3.1 <i>Gekandelaarde paardenkastanjes - Restauratiesnoei</i>	11
3.3.2 <i>Wortelopdruk</i>	11
4 BIJLAGE 1 - GEZONDHEIDSKLASSEN.....	13
5 BIJLAGE 2 – RISICOKLASSEN	14

1 **SAMENVATTING**

Het Bruulpark te Ronse zal her aangelegd worden. In het park staan veel oude paardenkastanjes die niet allemaal een even gezonde indruk maken. Om na te gaan welke bomen de moeite waard zijn om te behouden in het toekomstig ontwerp wordt om een objectieve analyse gevraagd volgens de VTA-methode. Deze methode beoordeelt de bomen op hun gezondheid en structurele integriteit. De controle werd uitgevoerd op 18 september toen de paardenkastanjes nog goed in blad stonden.

Uit de controles blijkt dat ongeveer de helft van de paardenkastanjes een goede gezondheid heeft. De rest staat te kwijnen. Daarbij valt op dat de bomenrij langs straat er het ergst aan toe is. Gezien de algemene problematiek bij paardenkastanjes betreffende bloedingsziekte en mineermot dient bij een heraanleg nagedacht te worden over een eventuele gefaseerde verjonging. In een eerste fase komt de bomenrij langs de straatkant hier voor in aanmerking.

Indien men de overige bomen duurzaam wil behouden is het belangrijk om hun gezondheid te verbeteren. Er kan dan ook best een standplaatsonderzoek worden uitgevoerd om na te gaan welke maatregelen dit kunnen bewerkstelligen.

Bij een aantal bomen worden structurele problemen vastgesteld. In de exceltabel of hieronder kan per boom een advies worden gevonden.

2 METHODE

2.1 VISUELE BOOMBEOORDELING VOLGENS VTA-METHODIEK

Elk bomenonderzoek begint met een visuele boomveiligheidscontrole waarbij de VTA-methodiek (Visual Tree Assessment) wordt gehandhaafd. Deze methode is ontwikkeld door de Duitse professor C. Mattheck en wordt als algemeen aanvaarde methode in de boomverzorging gebruikt.

De beoordeling neemt zowel de conditie (ook wel gezondheid) als de structuur van de boom in overweging. Voor de gezondheidsbeoordeling wordt gelet op de bladbezetting, scheutlengte, kroonarchitectuur, diktegroei, enzovoort. De gezondheid van een boom kan op verschillende manieren worden uitgedrukt. Voor deze controles werd de methodiek van het standaardbestek 250 v3.1 gehanteerd. De gezondheid van een boom wordt een schaal van 0 tot 1 uitgezet.

C	Omschrijving conditie
0	Dode boom
0.1-0.2	Bijna afgestorven boom
0.3-0.5	Kwijnende boom, die binnen een periode van 2 tot 6 jaar kan afsterven (geringe levensverwachting)
0.6-0.9	Gezonde boom, waarvan eventueel een zijarm is uitgebroken of die kruinbeschadigingen of kruinvergroeiing vertoont; voor knotbomen wordt uitgegaan van een maximale conditiewaarde tussen 0.6 en 0.9
1	Kerngezonde boom die voldoet aan alle vereisten wat gezondheid, levensverwachting, esthetisch aanzien en vormgeving betreft

De structuurbeoordeling bekijkt gebrek- en herstelsymptomen. Hoe beter de gezondheid van de boom hoe duidelijker de herstelsymptomen zullen zijn. Een gezonde boom zal zijn structurele gebreken immers trachten te repareren. Gebreksymptomen kunnen zijn: scheuren, holtes, zwammen,... Herstelsymptomen kunnen zijn: ribben, verdikkingen, overgroeiingen,... Herstelsymptomen zorgen niet alleen voor een goeie diagnose maar helpen ook bij het maken van een prognose.

Aan de VTA controle is een risicobeoordeling gekoppeld. Bij 'geen verhoogd risico' worden geen ernstige gebreken vastgesteld en hoort een controlefrequentie van om de drie jaar. Bij 'attentieboom' zijn gebreken vastgesteld die op dit moment geen risico vormen, maar een intensievere opvolging nodig hebben (jaarlijkse controlefrequentie). Bij de uitgevoerde controle werden de volgende risicoklassen gebruikt:

Geen verhoogd risico	De boom over drie jaar opnieuw controleren
Geen verhoog risico mits nemen maatregelen	Nadat de voorgestelde maatregelen zijn uitgevoerd moet de boom over drie jaar opnieuw gecontroleerd worden.

Rapport inventarisatie, VTA en waardering van het bomenbestand aan het Bruulpark in Ronse

Attentieboom	De boom volgend jaar opnieuw controleren
Attentieboom mits nemen maatregelen	Na het uitvoeren van de voorgestelde maatregelen, de boom volgend jaar opnieuw controleren
Nader onderzoek	Verder onderzoek moet uitwijzen in welke risicoklasse de boom thuis hoort. Het kan gaan over een nader onderzoek naar de gezondheid of de structuur van een boom.
Verhoogd risico – vellen	Het gebrek valt door maatregelen niet op een duurzame manier op te lossen.

3 ONDERZOEK

3.1 LOCATIE

Het bestudeerde gebied is het Bruulpark in Ronse. Dit wordt afgegrensd door de Sint-Pietersnieuwstraat, Bruul en de Biesestraat. Hieronder vindt u een luchtfoto met een aanduiding van de nummering van de bomen. In bijlage kunnen luchtfoto's op A3-formaat worden gevonden. De nummers verwijzen naar de excel-tabel in bijlage waar per boom de uitgebreide resultaten van de VTA kunnen gevonden worden.

Figuur 1. Nummering van de bomen

3.2 RESULTATEN ALGEMEEN

3.2.1 CONDITIE

De onderstaande tabel geeft de conditiewaarden voor alle bomen weer. 48,98% van de bomen bevindt zich in een goede conditie. 43,88% van de bomen verkeert in een kwijnende gezondheid. 7,22% van de bomen is dood of bijna dood.

In een heraanleg van het park zou het opkrikken van de gezondheidstoestand een hoge prioriteit moeten zijn. Om na te gaan welke maatregelen genomen kunnen worden voor het opkrikken van de gezondheidstoestand zullen standplaatsonderzoeken moeten uitgevoerd worden.

0	Dood	1	1,03%
0,1	Bijna dood	0	0,00%
0,2	Bijna dood	6	6,19%
0,3	Kwijnend	5	5,15%
0,4	Kwijnend	7	7,22%
0,5	Kwijnend	31	31,96%
0,6	Goed	34	35,05%
0,7	Goed	12	12,37%

0,8	Zeer goed	1	1,03%
0,9	Zeer goed	0	0,00%
1	Optimaal	0	0,00%

Onderstaande luchtfoto geeft een verdeling van de conditieklassen weer. In bijlage kan dezelfde kaart op A3 worden gevonden.

Op de luchtfoto valt te zien dat vooral de oude paardenkastanjes langs de Sint-Pietersnieuwstraat aan het kwijnen zijn. Veel heeft te maken met de beperkte groeiruimte die zij hebben. De rij het dichtst bij de weg is er het ergst aan toe. Zij staan dan ook slechts in een zeer smalle groenstrook tussen twee stroken verharding in. Het lijkt er op dat de bodem hier opgehoogd is als een bufferstrook om de voetgangers en fietsers in het park af te schermen van het verkeer.

Daarnaast heeft de jonge aanplant naar de straat Bruul het moeilijk. Mogelijks krijgen deze bomen onvoldoende water of zijn ze te diep geplant.

Figuur 2 Wit = dood / Rood = bijna dood / Oranje = kwijnend / Groen = goede gezondheid

3.2.2 TOEKOMSTPERSPECTIEF PAARDENKASTANJES

Overall in Vlaanderen hebben paardenkastanjes het over het algemeen lastig omwille van de paardenkastanjemineermot (*Cameraria ohridella*) en de bloedingsziekte. Door de kaalvraat die de mineermot veroorzaakt vermindert het fotosynthetisch vermogen van de boom waardoor deze minder energiereserves kan opbouwen en bij veelvuldige herhaling uitgeput kan raken.

Op het moment van het onderzoek (eind september) viel het schadebeeld veroorzaakt door de mineermot nog goed mee. Dit jaar is wel een beter jaar wat betreft de mineermot voor de meeste paardenkastanjes (eigen waarneming).

De bloedingziekte is een bacterie die de boom binnenkomt via de bladlittekens. De boom kan hierdoor op relatief korte termijn afsterven. Symptomen zijn bloedingsvlekken op de stam of openscheurende bast. Van alle onderzochte bomen werd slechts bij 2 paardenkastanjes duidelijk de bloedingziekte vastgesteld.

In totaal staan er 51 paardenkastanjes, 26 daarvan bevinden zich in een goede conditie. De rest is aan het kwijnen of erger. Door de mineermot en de bloedingziekte is het niet onwaarschijnlijk dat de bomen verder zullen aftakelen. Daarom is het bij een heraanleg wenselijk om rekening te houden met een verjonging van het bomenbestand. Daarbij lijkt het evident dat de bomenrij langs de straatzijde eerst vervangen zal worden.

Voor de bomen die wel behouden blijven is het van belang om hun ondergrondse groeiplaats zo te verbeteren dat hun gezondheid en hun levensverwachting erop vooruit kunnen gaan. Hiervoor kunnen best enkele standplaatsonderzoeken uitgevoerd worden om na te gaan op welke manier dit kan gebeuren.

3.2.3 RISICOKLASSES

Uit de onderstaande tabel leiden we af dat er voor 79,59% van de bomen geen verhoogd risico bestaat. Voor 12 bomen dienen eerst maatregelen uitgevoerd te worden alvorens deze in de 'Geen verhoogd risico'-klasse terecht komen. Deze bomen worden driejaarlijks gecontroleerd.

17,52% van de bomen dienen jaarlijks gecontroleerd te worden omdat een gebrek werd vastgesteld. Bij 12 bomen dienen eerst maatregelen genomen te worden.

Slecht 1 boom dient geveld te worden omwille van een verhoogd risico (oesterzwam op de stam). Dit kan niet door middel van snoei opgelost worden. Dit is de enige boom die omwille van structurele gebreken geveld moet worden.

In de exceltabel in bijlage kunt u bij de adviezen per boom nog exemplaren vinden waarvoor een velling wordt geadviseerd. Dit kan zijn omwille van een slechte gezondheid of beheersmatige redenen. Zo kan de boom met nummer 82 eventueel ook geveld worden. Deze heeft een zeer slechte gezondheid, maar omdat deze slechts een zeer beperkte hoogte heeft kan deze op dit moment nog behouden worden.

Risicoklasse	Aantal	Percentage
Geen verhoogd risico	66	68,04%
Geen verhoogd risico mits nemen maatregelen	11	11,34%
Attentieboom	5	5,15%
Attentieboom mits maatregelen	12	12,37%
Nader onderzoek	2	2,06%
Verhoogd risico - vellen	1	1,03%

Onderstaande luchtfoto geeft schematisch weer waar de te vellen bomen zich bevinden. In bijlage vindt u een kaart op A3-formaat.

Figuur 3. Groen = geen verhoogd risico (mits nemen maatregelen) / Blauw = attentieboom (mits nemen maatregelen) / Oranje = nader onderzoek / Rood = verhoogd risico

3.2.4 MAATREGELEN

In de exceltabel in bijlage kan gevonden worden welke maatregelen er per boom genomen dienen te worden. De onderstaande tabel geeft hiervan een samenvatting weer.

Nummer	Boomsoort	Omtrek	Advies
1	Aesculus hippocastanum	140	Restauratiesnoei
2	Aesculus hippocastanum	200	Restauratiesnoei
3	Aesculus hippocastanum	190	Restauratiesnoei
4	Aesculus hippocastanum	190	Restauratiesnoei
5	Aesculus hippocastanum	180	Restauratiesnoei
6	Aesculus hippocastanum	230	Restauratiesnoei
7	Aesculus hippocastanum	204	Restauratiesnoei
8	Aesculus hippocastanum	210	Begeleidings snoei
9	Aesculus hippocastanum	215	Restauratiesnoei
10	Aesculus hippocastanum	265	Restauratiesnoei
11	Aesculus hippocastanum	210	Restauratiesnoei
12	Aesculus hippocastanum	125	Restauratiesnoei
13	Aesculus hippocastanum	160	Begeleidings snoei
14	Aesculus hippocastanum	200	Restauratiesnoei
15	Aesculus hippocastanum	175	Restauratiesnoei
16	Aesculus hippocastanum	205	Restauratiesnoei
17	Aesculus hippocastanum	200	Restauratiesnoei
18	Aesculus hippocastanum	190	Restauratiesnoei
19	Aesculus hippocastanum	170	Restauratiesnoei
20	Aesculus hippocastanum	210	Restauratiesnoei
21	Aesculus hippocastanum	180	Restauratiesnoei
22	Aesculus hippocastanum	180	Top er uit zagen om mechanische belasting te verminderen ofwel vellen en vervangen
23	Aesculus hippocastanum	170	
24	Aesculus hippocastanum	140	Restauratiesnoei
25	Aesculus hippocastanum	200	Kruininspectie/tomografie op hoogte. Alternatief is vellen

Rapport inventarisatie, VTA en waardering van het bomenbestand aan het Bruulpark in Ronse

26	Aesculus hippocastanum	180	Restauratiesnoei
27	Aesculus hippocastanum	195	Restauratiesnoei
28	Aesculus hippocastanum	170	Restauratiesnoei
30	Aesculus hippocastanum	130	Begeleidingssnoei
31	Aesculus hippocastanum	195	Restauratiesnoei
32	Aesculus hippocastanum	150	Restauratiesnoei
33	Fagus sylvatica 'Atropunicea'	405	Zone zonder gras verder uitbreiden en jaarlijks compost toevoegen
34	Catalpa bignonioides 'Nana'	30	
35	Catalpa bignonioides 'Nana'	25	
36	Catalpa bignonioides 'Nana'	25	
37	Catalpa bignonioides 'Nana'	15	
38	Quercus rubra	110	
39	Quercus palustris	135	Onderhoudssnoei
40	Quercus palustris	140	Onderhoudssnoei
41	Quercus palustris	122	Onderhoudssnoei
42	Taxodium distichum	145	
43	Carpinus betulus	200	Indien men dit beeld en type knotbeheer niet wenst dan beter om te vellen
44	Tilia sp.	80	
45	Tilia sp.	110	
46	Tilia sp.	120	
47	Tilia sp.	120	
48	Carpinus betulus	80	
49	Carpinus betulus	70	
50	Prunus cerasifera	80	Geen verankering want geen zwaar boomdeel
51	Sophora japonica	100	Begeleidingssnoei
52	Tilia sp.	130	Boom dringend knotten en dood stuk er uit halen
53	Aesculus hippocastanum	300	Eventueel vellen en goeie groeiplaats voorzien voor nieuwe boom
54	Cryptomeria japonica	100	
55	Catalpa bignonioides 'Nana'	25	
56	Catalpa bignonioides 'Nana'	25	
57	Catalpa bignonioides 'Nana'	25	
58	Catalpa bignonioides 'Nana'	30	
59	Catalpa bignonioides 'Nana'	30	
60	Catalpa bignonioides 'Nana'	390	
61	Tilia sp.	12	
62	Tilia sp.	12	
63	Tilia sp.	12	
64	Liquidambar styraciflua	12	Jonge aanplant goed water geven
65	Aesculus hippocastanum	80	Begeleidingssnoei
66	Aesculus hippocastanum	140	Restauratiesnoei
67	Aesculus hippocastanum	200	Restauratiesnoei
68	Aesculus hippocastanum	180	Vellen
69	Aesculus hippocastanum	220	Restauratiesnoei
70	Aesculus hippocastanum	170	Restauratiesnoei
71	Aesculus hippocastanum	200	Restauratiesnoei
72	Aesculus hippocastanum	160	Restauratiesnoei
73	Aesculus hippocastanum	220	Restauratiesnoei

74	Aesculus hippocastanum	90	Begeleidingssnoei
75	Aesculus hippocastanum	280	Kabel uit bomen halen, topzware takken reduceren, aanhechtingen controleren
76	Quercus palustris	144	Onderhoudssnoei, plakoksel onderstandig snoeien
77	Aesculus hippocastanum	183	Restauratiesnoei, plakoksel reduceren
78	Aesculus hippocastanum	220	Restauratiesnoei, plakoksel reduceren
79	Aesculus hippocastanum	222	Restauratiesnoei
80	Aesculus hippocastanum	170	Kruininspectie/tomografie op hoogte. Alternatief is vellen
81	Aesculus hippocastanum	70	Begeleidingssnoei
82	Aesculus hippocastanum	170	Eventueel vellen en goeie groeiplaats voorzien
83	Liquidambar styraciflua	12	
84	Liquidambar styraciflua	12	
85	Liquidambar styraciflua	12	
86	Liquidambar styraciflua	12	
87	Liquidambar styraciflua	12	
88	Liquidambar styraciflua	12	Goed water geven
89	Liquidambar styraciflua	12	
90	Liquidambar styraciflua	12	
91	Tilia sp.	12	
92	Tilia sp.	12	
93	Tilia sp.	12	Vervangen
94	Aesculus hippocastanum	200	Restauratiesnoei, te hoog opgesnoeid
95	Tilia sp.	12	
96	Tilia sp.	12	
97	Tilia sp.	12	
98	Liquidambar styraciflua	12	

3.3 PROBLEMATIEKEN UITGELICHT

Hieronder worden een aantal van de beheerproblematieken die in de tabel hierboven werden aangehaald verder uitgewerkt.

3.3.1 GEKANDELAARDE PAARDENKASTANJES - RESTAURATIESNOEI

Binnen het bestudeerde gebied zijn quasi alle paardenkastanjes gekandelaard. Bij kandelaren worden alle takken van de boom verwijderd. Dit betekent telkens een aanslag op de energiereserves van de boom. Daarom wordt er geadviseerd om de bomen niet langer te kandelaren maar deze terug uit te laten groeien. Hiervoor is een restauratiesnoei aangewezen.

Bij een restauratiesnoei worden de toekomsttakken geselecteerd. Hergroei met een slechte aanhechting wordt dan verwijderd. Bij een restauratiesnoei wordt maximaal 20% van het kruinvolume gesnoeid. Dit type snoei dient uitgevoerd te worden door een gecertificeerd European Tree Worker.

3.3.2 WORTELOPDRUK

Bij de heraanleg van het park en de paden zal rekening moeten gehouden worden met de aanwezigheid van wortelopdruk. Bij het verwijderen van dikke wortels zouden wortelrot en stabiliteitsproblemen kunnen optreden. Er zullen ook voorzieningen moeten getroffen worden om in de toekomst opdruk te vermijden.

Rapport inventarisatie, VTA en waardering van het bomenbestand aan het Bruulpark in Ronse

Het advies uit dit verslag is gebaseerd op de waarnemingen die gedaan werden op het moment van het onderzoek. Aangezien bomen levende organismen zijn, is elke waarneming een momentopname. Respect voor de boven- en ondergrondse groeiplaats van de boom is van vitaal belang voor een duurzaam beheer.

Opgemaakt door ondergetekende,

Kjel Dupon

Gecertificeerd European Tree Worker

Gecertificeerd European Tree Technician

4 BIJLAGE 1 - GEZONDHEIDSKLASSEN

Figuur 4. Wit = dood / Rood = bijna dood / Oranje = kwijnend / Groen = goede gezondheid

5 BIJLAGE 2 – RISICOKLASSEN

Figuur 5. Groen = geen verhoogd risico (mits nemen maatregelen) / Blauw = attentiebom (mits nemen maatregelen) / Oranje = nader onderzoek / Rood = verhoogd risico